

INTERSUCHO

Týdenní aktuality

nejen o suchu, požárech,
horku a změně klimatu

*Letošní zima byla v Česku na
sníh poměrně chudá.
Texas vyhlásil zemědělskou
pohotovost kvůli požárům.
Jak vypadá projekce budoucího
růstu hladiny moří?*

Obsah

Texas vyhlásil zemědělskou pohotovost kvůli požárům	3
EU koriguje výrok o „nové“ hasičské jednotce.....	3
Rostoucí synchronicita globálních extrémů požárního počasí	4
Projekce budoucího růstu hladiny moří.....	6
Více silnic, více požárů: studie potvrzuje silný vliv dopravní sítě	7
Sněhu bylo v letošní zimě relativně málo	8
Vysoká půdní vlhkost a oteplení	10

Texas vyhlásil zemědělskou pohotovost kvůli požárům

Texas vyhlásil zemědělskou pohotovost (Agriculture Emergency) v reakci na škody, které způsobují farmářům a rančerům probíhající požáry. Úřady varují před „*extremely critical*“ požárním nebezpečím, které podporují sucho, nadprůměrné teploty a nízkou relativní vlhkost; kritické podmínky mají přetrvat minimálně do konce týdne. Wildfire Preparedness je v Texasu na úrovni 3, tedy na stupni, kdy je aktivita požárů natolik častá, že může být nutná pomoc z dalších regionů či států.

Aktuálně zůstávají aktivní tři větší požáry, které dohromady spálily přes 8 640 ha. Hasičům se mezitím podařilo dostat pod kontrolu dalších 12 menších požárů.

EU koriguje výrok o „nové“ hasičské jednotce

Evropská komise se distancovala od výroku komisaře pro klima Wopkeho Hoekstry, který začátkem února oznámil vznik nové celoevropské „*rapid reaction force*“ o 300 hasičích. Podle aktuálního vyjádření Komise šlo o nepřesnou formulaci – žádná nová jednotka se nevytváří. Hoekstra měl podle mluvčího odkazovat na již existující mechanismy sdílení kapacit v rámci EU Civil Protection Mechanism (UCPM).

Systém společné reakce na katastrofy funguje v EU dlouhodobě a zahrnuje rozsáhlé zdroje. Současný rámec UCPM a rescEU již fakticky plní funkci společné evropské požární rezervy, nikoli však jako samostatný permanentní sbor 300 hasičů.

Celá epizoda tak spíše ukazuje na rostoucí politickou citlivost tématu požárů v Evropě a tlak na viditelné posilování společné reakce v době, kdy se požární sezóny prodlužují a stále častěji zasahují více zemí současně.

zdroj: <https://wildfiretoday.com/>

Rostoucí synchronicita globálních extrémů požárního počasí

Nová [studie](#) publikovaná v *Science Advances* ukazuje, že svět čelí nejen častějším epizodám extrémního požárového počasí, ale také jejich rostoucí časové synchronizaci napříč regiony. Tento jev může zásadně omezit schopnost mezinárodní spolupráce při zvládnání rozsáhlých požárů.

Studie analyzovala globální data indexu požárového počasí (Fire Weather Index, FWI) za období 1979–2024 ve 14 hlavních světových regionech. Autoři definují tzv. *synchronous fire weather* (SFW) jako situace, kdy se extrémní podmínky – kombinace vysokých teplot, sucha a větru – vyskytují současně buď na rozsáhlém území jednoho regionu, nebo paralelně ve více regionech světa.

Výsledky ukazují statisticky významný nárůst počtu dnů, kdy se extrémní požárové podmínky vyskytují souběžně. V některých regionech došlo ve srovnání s koncem 20. století k více než dvojnásobnému zvýšení počtu synchronizovaných extrémních dnů.

Zásadní je, že studie přisuzuje více než polovinu pozorovaného nárůstu antropogennímu vlivu, tedy změně klimatu způsobené emisemi skleníkových plynů. Klimatické oteplování zvyšuje pravděpodobnost výskytu extrémně horkých a suchých epizod a zároveň prodlužuje požární sezóny v mnoha regionech.

Synchronizace extrémních podmínek má přímé praktické důsledky. V minulosti bylo běžné, že státy sdílely leteckou i pozemní techniku podle toho, kde právě vrcholila požární sezóna. Pokud však více regionů zažívá kritické podmínky současně, možnosti přesunu kapacit se výrazně snižují. To může znamenat vyšší tlak na národní zdroje, větší riziko rozsáhlých a rychle se šířících požárů i omezené možnosti mezinárodní pomoci během extrémních sezón.

Studie rovněž upozorňuje na širší dopady, včetně zvýšené expozice obyvatelstva kouři a jemným prachovým částicím (PM2.5), které mohou negativně ovlivnit zdraví i ve vzdálených regionech.

Evropa patří mezi oblasti, kde se v posledních letech prodlužuje období zvýšeného požárního rizika a kde již dochází k paralelním epizodám extrémních podmínek ve Středomoří i ve střední části kontinentu. Rostoucí synchronizace může v budoucnu omezit efektivitu systému vzájemné pomoci v rámci EU.

Klíčová zjištění studie

- **Téměř ztrojnásobení počtu globálně synchronizovaných extrémních dnů**

V období 1979–1994 se globálně vyskytovalo přibližně 20–25 dnů ročně se silně synchronizovanými extrémními podmínkami. V posledních letech (2023–2024) jde o více než 60 dnů ročně.

- **Výrazné regionální nárůsty**

Statisticky významný růst synchronizace byl zaznamenán zejména v Severní i Jižní Americe, ve Středomoří a dalších požárně exponovaných regionech.

- **Více než 50 % nárůstu je přisuzováno antropogennímu vlivu**

Autoři pomocí klimatických modelů odhadují, že více než polovina pozorovaného trendu je způsobena lidskými emisemi skleníkových plynů.

- **Prodlužování a překrývání požárních sezón**

Sezóny se nejen prodlužují, ale zároveň se více překrývají mezi kontinenty, což omezuje možnost přesunu leteckých i pozemních kapacit.

- **Dopady na kvalitu ovzduší**

Synchronizované extrémy zvyšují pravděpodobnost rozsáhlých kouřových epizod a vysokých koncentrací PM2.5 i na mezikontinentální úrovni.

zdroj: <https://www.science.org/doi/10.1126/sciadv.adx8813>

Pro více informací o požárním počasí sledujte náš [web](#)

Windy.com

Projekce budoucího růstu hladiny moří: jistý trend, nejistý rozsah

Růst hladiny světových oceánů patří mezi nejlépe zdokumentované projevy globální změny klimatu. Přestože samotný trend je nesporný, přesné určení tempa a rozsahu budoucího vzestupu zůstává jednou z největších výzev současné klimatické vědy. Odborná [analýza](#) publikovaná na Carbon Brief rozebírá, proč je projektování budoucí hladiny moří tak komplexní a proč jsou zejména dlouhodobé scénáře zatíženy významnou nejistotou.

Od roku 1901 se globální hladina moří zvýšila přibližně o 20 centimetrů a tempo růstu se výrazně zrychluje. Zatímco v polovině 20. století činil nárůst zhruba 1 mm ročně, v posledních dvou dekádách dosahuje přibližně 4 mm ročně. Největší podíl na tomto zrychlení má oteplování oceánů, které vede k jejich teplotní roztažnosti, a tání horských ledovců a ledových příkrovů v Grónsku a Antarktidě.

Méně známým, ale významným faktorem je také změna hospodaření s vodou na pevnině. Intenzivní čerpání podzemních vod vede k tomu, že voda dlouhodobě akumulovaná v akviferech (což jsou dlouhodobé zásobníky vody na pevnině) nakonec odtéká do oceánů, čímž dále přispívá k růstu jejich hladiny. Zásadní problém však spočívá především v odhadu budoucího vývoje ledových příkrovů po polovině století. Zatímco projekce do roku 2050 jsou relativně stabilní napříč emisními scénáři, dlouhodobé výhledy do roku 2100 se výrazně rozcházejí. Největší nejistotu představuje chování západoantarktického ledového příkrovu. Interakce mezi teplejší oceánskou vodou a spodními částmi ledových šelfů může vést k jejich destabilizaci a urychlení odtoku ledu do moře. Některé procesy mohou vyvolat rychlé a obtížně předvídatelné změny, které by znamenaly výrazně vyšší příspěvek Antarktidy k růstu hladiny oceánů.

Modelování těchto procesů je mimořádně složité. Rozdílné modelové přístupy proto vedou k širokému rozpětí projekcí. V závislosti na emisním scénáři se může globální hladina moří do roku 2100 zvýšit o několik desítek centimetrů, avšak v případě vysokých emisí a destabilizace antarktického ledu nelze vyloučit ani nárůst přesahující jeden metr.

Další komplikací je skutečnost, že růst hladiny moří není regionálně rovnoměrný. Lokální změny ovlivňuje kombinace oceánských proudů, gravitačních efektů souvisejících s úbytkem hmoty ledových příkrovů i vertikálních pohybů zemské kůry. Pro pobřežní plánování je proto klíčové pracovat s regionálními projekcemi a s celým rozpětím možných scénářů, nikoli s jedinou hodnotou.

Růst hladiny moří tak představuje klimatické riziko, jehož trend je jednoznačný, avšak jehož budoucí rozsah závisí jak na emisních trajektoriích, tak na složitých procesech v polárních oblastech i na změnách hospodaření s vodou na pevnině.

zdroj: <https://www.carbonbrief.org/>

Více silnic, více požárů: studie potvrzuje silný vliv dopravní sítě

Rozsáhlá [analýza](#) požárů na národních lesích USA za období 1992–2024 ukazuje jasný vztah mezi blízkostí silnic a hustotou vzniku požárů. Čím blíže k silnici, tím vyšší pravděpodobnost vzniku požáru — a to nejen u požárů způsobených člověkem, ale i u těch přisuzovaných bleskům.

V pásmu do 50 metrů od silnic vznikalo v průměru 7,99 požárů na 1000 hektarů, zatímco v odlehlých oblastech pouze 1,75 požárů na 1000 ha. Ve vzdálenosti nad 2000 metrů od silnice klesala hustota vzniku pod 2 požáry na 1000 ha. Nejvýraznější rozdíl se týká požárů způsobených lidmi: do 250 metrů od silnice jich vznikalo sedmkrát více než ve vzdálenějších oblastech.

Silnice tedy zřetelně fungují jako faktor zvyšující počet zapálení. Důvody jsou zřejmé — vyšší lidská aktivita, technika, rekreace i úmyslné zapalování. Zajímavé však je, že podobný (i když slabší) trend se objevil i u požárů způsobených blesky, což může souviset se změnou struktury paliva v okolí komunikací.

Pokud jde o velikost požárů, obraz je složitější. Průměrná velikost požáru vzniklého u silnice byla menší (49 ha) než u požárů, které vznikaly v oblastech dále od silnic a lidských sídel (239 ha). Silnice zřejmě umožňují rychlejší zásah a fungují jako taktická bariéra. U největších 2 % požárů — tedy těch, které uniknou počátečnímu zásahu — se však rozdíly prakticky stírají. Jakmile se požár rozvine do extrémních rozměrů, jeho konečná velikost už významně nezávisí na vzdálenosti od silnice.

Studie tak potvrzuje paradox požárního managementu: silnice usnadňují potlačení menších požárů, ale zároveň výrazně zvyšují jejich počet. Budování nových cest do dosud bezcestných oblastí by pravděpodobně vedlo k vyššímu počtu požárů — aniž by to podstatně snížilo riziko těch největších.

zdroj: <https://wildfiretoday.com/>

Sněhu bylo v letošní zimě relativně málo

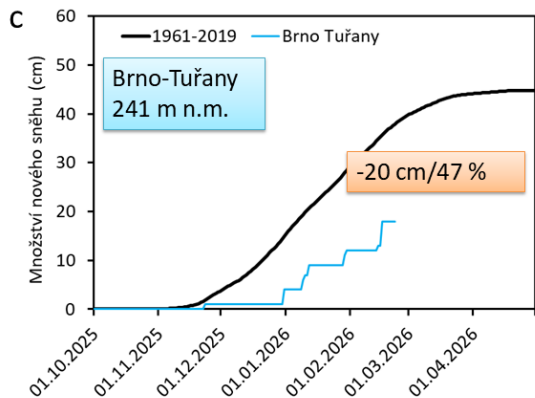
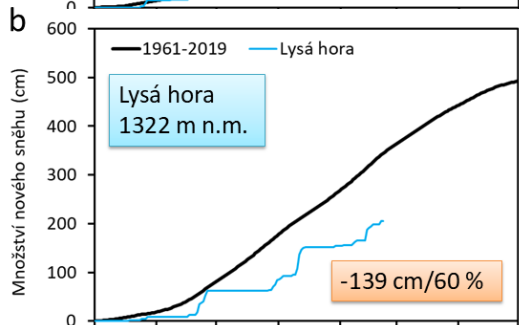
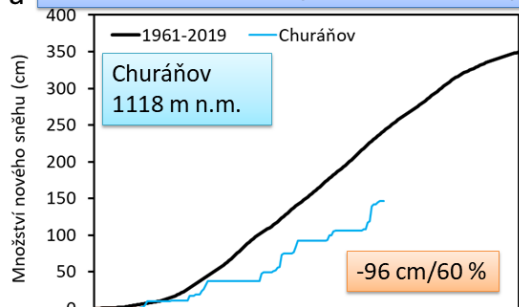
I když se to možná příliš nezdálo, letošní sněhová nadílka rozhodně nepatřila k bohatým. Naopak se zařadila spíše mezi chudší zimy. To platí i pro horské oblasti. Při vyhodnocení jsme pracovali s jednou stanicí v nízké nadmořské výšce (Brno-Tuřany) a se dvěma horskými stanicemi na opačných stranách republiky (Churáňov a Lysá hora).

Jak z hlediska množství nového sněhu napadlého za celou zimu, tak podle aktuální výšky sněhové pokrývky se pohybujeme přibližně na polovině dlouhodobého průměru (pro množství nového sněhu za období 1961–2019 a pro výšku sněhové pokrývky za období 1961–2020). V Brně by mělo být ke konci února podle průměru napadnuto přibližně 38 cm nového sněhu, reálně je to však pouze 18 cm (*obr. 1, graf c*).

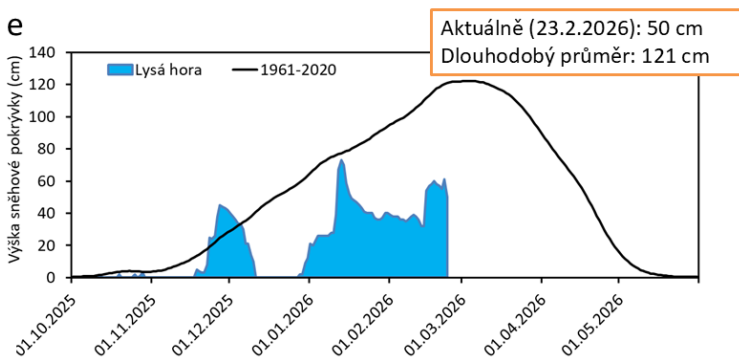
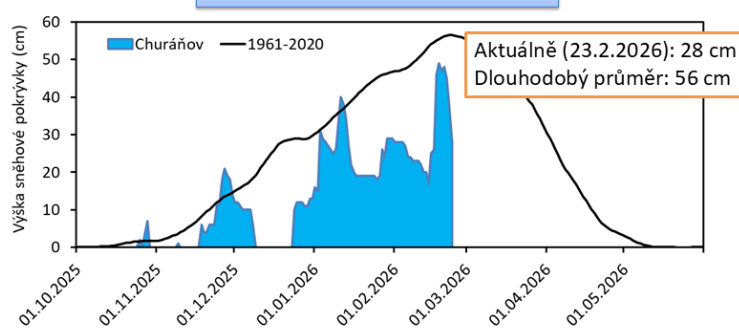
Na Churáňově by měl úhrn nového sněhu dosahovat 242 cm, aktuálně je to jen 146 cm — chybí tedy téměř 100 cm (*obr. 1, graf a*). Obvykle zde v tuto dobu leží 56 cm sněhu, avšak vlivem rychlého tání v minulých dnech je to pouze 28 cm (*obr. 1, graf d*). K průměrným hodnotám se sněhová pokrývka přiblížila jen koncem listopadu a začátkem ledna, znovu pak v polovině února. Je patrné, že během zimy sněhová pokrývka několikrát poměrně rychle roztála.

Na Lysé hoře letos zatím napadlo o 139 cm méně nového sněhu, než je obvyklé (*obr. 1, graf b*). Od začátku října do začátku tohoto týdne by podle průměru mělo napadnout celkem 344 cm nového sněhu, skutečnost je však pouze 205 cm. Aktuálně zde leží padesáticentimetrová vrstva sněhu, zatímco průměrná výška sněhové pokrývky činí 121 cm (*obr. 1, graf e*). Nadprůměrná byla sněhová pokrývka pouze na počátku prosince.

a Kolik sněhu zatím napadlo dohromady

d Výška sněhové pokrývky

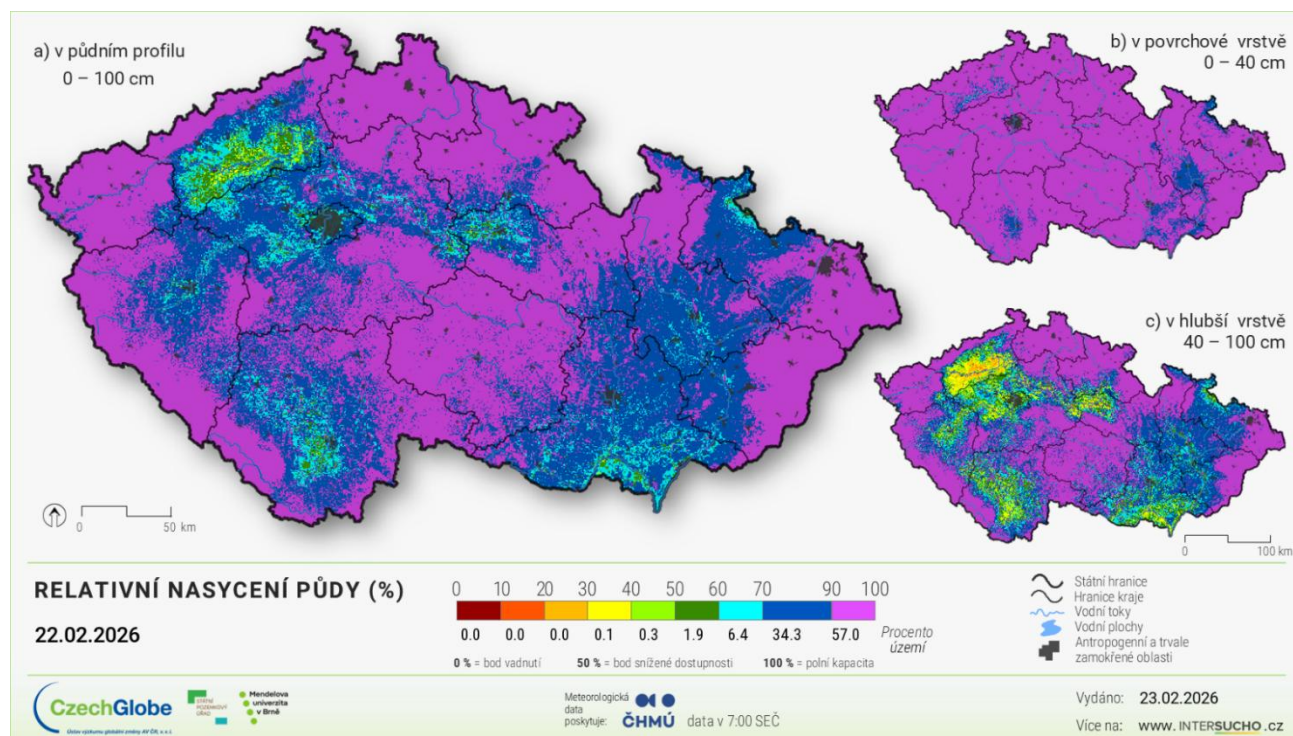
černá – dlouhodobý průměr
modrá – letošní zima

Zdroj dat: ČHMU
Zpracoval: Mgr. Pavel Zahradníček, Ph.D.

Obrázek 1: Množství nového sněhu a výška sněhové pokrývky od 1. 10. 2025 do 23. 2. 2026 ve srovnání s dlouhodobým průměrem na vybraných lokalitách.

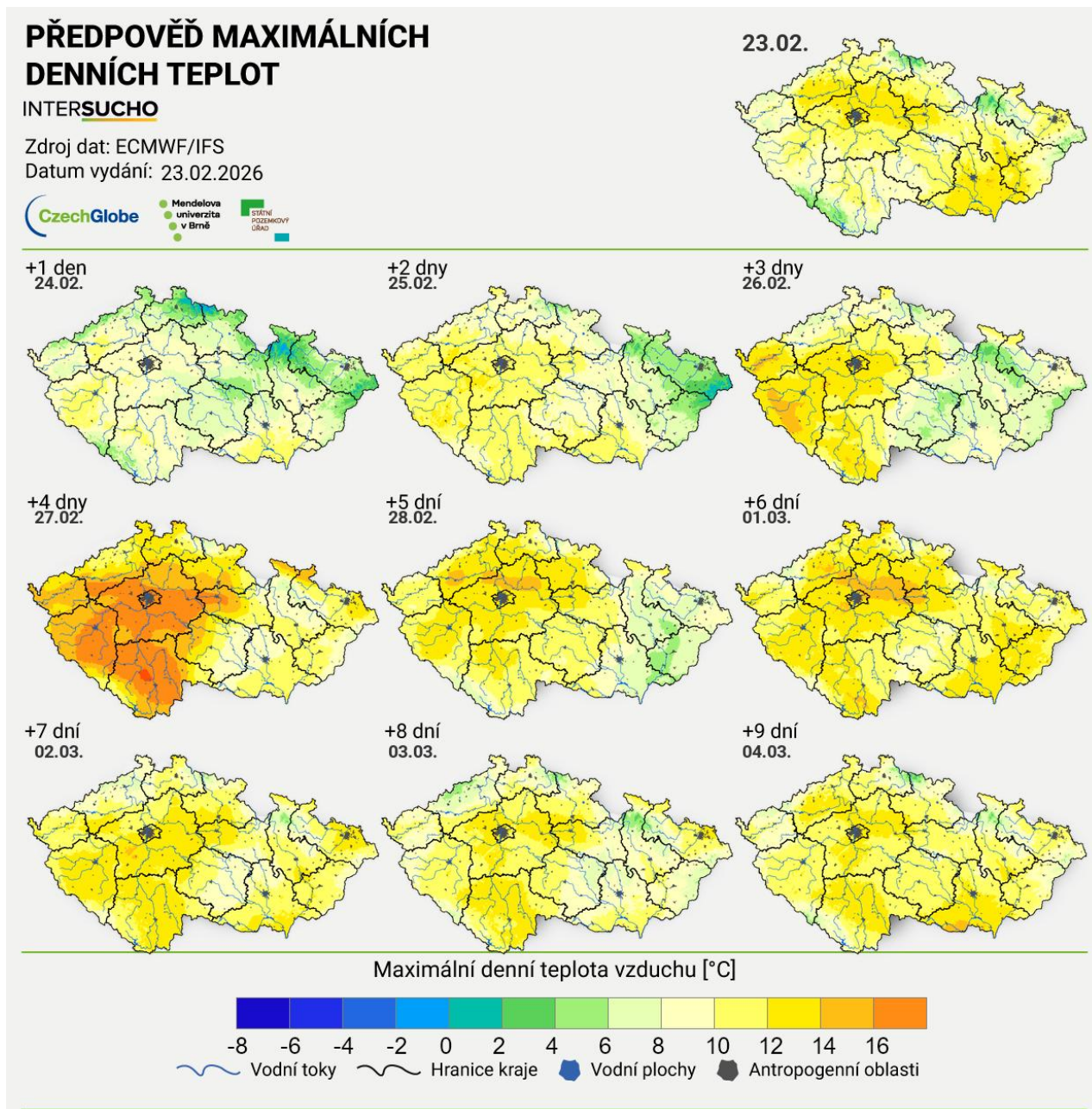
Nebezpečná kombinace – vysoká půdní vlhkost a oteplení

Na 57 % území republiky je v rámci půdního profilu do hloubky 100 cm půda zcela nasycena. Na dalších 34 % území je nasycena z více než 70 %, což lze stále považovat za vysokou hodnotu (obr. 2, mapa a). V povrchové vrstvě (obr. 2, mapa b) je půda plně nasycena prakticky na celém území republiky.

Obrázek 2: Relativní nasycení půdy ve třech hloubkách k 22. 2. 2026

V tomto týdnu se navíc očekává výrazné oteplení a střednědobé modely počítají s pokračováním tohoto trendu i na počátku března (obr. 3). To vede k tání sněhové pokrývky i v horských oblastech a ke zvyšování hladin vodních toků. Naštěstí se v tomto týdnu neočekávají vydatné srážky, které by mohly situaci zásadně zhoršit.

Obrázek 3: Předpověď maximálních teplot vzduchu

Pro více denních informací sledujte náš [web](#)
INTERSUCHO

Kontakt

Máte jakýkoli dotaz nebo nápad na zlepšení? Potřebujete se s námi spojit? Jsme tu pro vás.

Monika Hojdanová

☎ + 420 774 679 349

@ hojdanova.m@czechglobe.cz

✉ Ústav výzkumu globální změny AV ČR, v. v. i.
Bělidla 986/4 a
603 00 Brno

 [CzechGlobe](#)

 [CzechGlobe](#)

Aktuální informace připravili

Monika Hojdanová
Václav Rára
Pavel Zahradníček

Bud'te s námi v kontaktu také na platformě

INTERSUCHO **FIRE**R!SK **AGRO**R!SK **Dendro**Network
[Intersucho](#) [FireRisk](#) [AgroRisk](#) [DendoNetwork](#)

Zdroje

- <https://carbonbrief.org/>
- <https://intersucho.cz/>
- <https://link.springer.com/article/10.1186/s42408-026-00450-2>
- <https://science.org/doi/10.1126/sciadv.adx8813>
- <https://wildfiretoday.com/>
- <https://windy.com/>
- fotografie na titulní straně: <https://unsplash.com/>